1. Amaç

Bu yönergenin amacı; fuel-oil ile çalışan kazan dairesindeki tüm ekipmanların emniyetli, verimli, ekonomik ve çevre mevzuatına uygun bir şekilde işletilmesini sağlamak, olası iş kazalarını, yangınları ve arızaları önlemektir.

2. Kapsam

Bu yönerge; kurum/işletme bünyesinde bulunan fuel-oil yakıtlı merkezi ısıtma kazanlarını, brülörleri, yakıt depolama ve besleme hatlarını, sirkülasyon pompalarını, bacaları ve kazan dairesinde görevli tüm personelin faaliyetlerini kapsar.

3. Dayanak

Bu talimat; 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği ile Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır**.**

4. Sorumlular

- **İşveren / İşletme Yönetimi:** Kazan dairesinin iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uygunluğunu sağlamaktan, gerekli kişisel koruyucu donanımları (KKD) temin etmekten ve periyodik muayeneleri yaptırmaktan sorumludur.
- Basınçlı kap statüsünde olan kazan ve diğer ekipmanlarının yılda en az bir kez periyodik kontrole yetkili makine mühendisleri veya akredite kuruluşlar tarafından periyodik kontrolünün yaptırılmasını ve kayıtlarının İSG KATİP web portalında muhafaza edilmesini sağlamalıdır.
- **Bina Sorumlusu / Teknik Müdür:** Yönergenin uygulanmasını denetlemekten, yakıt ikmallerini kontrol etmekten ve periyodik bakımların zamanında yapılmasını koordine etmekten sorumludur.
- **Kazan Ateşçisi (Operatör):** Yetki belgesine (Sıvı Yakıtlı Kalorifer Ateşçisi Belgesi) sahip olmak zorundadır. Kazanın günlük işletilmesinden, temizliğinden, emniyet tedbirlerinin uygulanmasından ve seyir defterinin (jurnal) tutulmasından doğrudan sorumludur.

5. Uygulama

A. Çalıştırma Öncesi Kontroller (Günlük)

- **Su Seviyesi:** Kazan su seviyesini hidrometreden kontrol edin. Eksikse su takviyesi yapın. **Kazan sıcakken asla soğuk su basmayın.**
- **Vana Pozisyonları:** Yakıt, gidiş-dönüş ve ana vanaların açık pozisyonda olduğunu doğrulayın.
- **Havalandırma:** Temiz hava emiş menfezlerinin ve pencerelerinin açık, önlerinin boş olduğunu kontrol edin.

- **Ön Isıtma:** Fuel-oil ağır bir yakıt olduğundan, akışkanlık kazanması için yakıt tankı ve brülör üzerindeki ön ısıtıcıları (rezistansları) devreye alın. Yakıt sıcaklığının istenen dereceye (ortalama 90-110°C) ulaşmasını bekleyin.

- **Kaçak Kontrolü:** Yakıt borularında, pompalarda ve vana bağlantılarında sızıntı olup olmadığını gözle kontrol edin.

B. Kazanın Yakılması ve İşletilmesi

- **Pompa Aktivasyonu:** Brülörü çalıştırmadan önce, sistemdeki sirkülasyon (devridaim) pompalarını devreye sokun.
- **Ateşleme:** Brülör panosundaki ana şalteri açın. Brülör otomatik olarak ön süpürme (kazan içindeki gazı tahliye etme) yapacak ve ardından otomatik ateşleme gerçekleşecektir.
- **Yanma Kontrolü:** Brülör gözetleme camından alev rengini izleyin. Alev parlak sarı/portakal rengi olmalıdır. Kara duman veya aşırı kurum oluşumu varsa hava-yakıt ayarı bozuktur; derhal yetkili servise haber verin.
- **Sıcaklık Takibi:** Kazan termometresini ve basınçölçerini (manometre) sürekli izleyin. Kazan sıcaklığını dış hava şartlarına göre ayarlayın.

C. Dönemsel Bakım ve Temizlik

- **Haftalık Filtre Temizliği:** Yakıt hattındaki tortu filtresini sökün, mazot veya uygun bir çözücü ile temizleyip geri takın.
- **Haftalık Kurum Temizliği:** Fuel-oil yüksek kurum bırakan bir yakıttır. Kazan duman borularını haftada en az bir kez fırçalayarak kurumları temizleyin. **1 mm kurum tabakası %10 yakıt kaybına yol açar.**
- **Yıllık Baca Temizliği:** Bacaları kış sezonu başında yetkili itfaiye veya ruhsatlı firmalara mutlaka temizletin.

D. İş Sağlığı, Güvenliği ve Acil Durum Kuralları:

- **Uyarı Levhaları ve İkaz Sistemleri**: Kazan dairesi girişinde ve içerisinde görünür yerlerde "*Yetkisiz Kişiler Giremez*", *"Sigara İçilmez*", *"Açık Alevle Yaklaşma*", "*Sıcak Yüzey" ve "Zehirli Gaz Tehlikesi*" uyarı levhaları bulundurulmalıdır. Karbonmonoksit (CO) ve duman dedektörlerinin çalışır durumda olduğu periyodik olarak kontrol edilmelidir.

- **MSDS (Malzeme Güvenlik Bilgi Dokümanı):** Kullanılan fuel-oil yakıtına ait güncel Türkçe Malzeme Güvenlik Bilgi Formu (MSDS), kazan dairesinde personelin kolayca görebileceği bir panoya asılmalı; personel bu formda yer alan tehlikeler ve ilk yardım tedbirleri hakkında bilgilendirilmelidir.
- **Donma ve Tıkanma Müdahalesi:** Yakıt hatlarında donma veya tıkanma olduğunda **asla pürmüz, kaynak veya açık alev kullanmayın.** Isıtma işlemini sıcak su, buhar veya saç kurutma makinesi gibi güvenli yöntemlerle yapın.
- **Atık Yönetimi:** Sızan veya temizlikten kalan fuel-oil atıklarını kesinlikle kanalizasyona veya toprağa dökmeyin. Kum veya talaşla emdirerek "Tehlikeli Atık" varillerinde depolayın.
- **Yangın Önlemleri:** Kazan dairesinde en az 2 adet 6 kg'lık ABC veya BC tipi kuru kimyevi tozlu yangın söndürme cihazı bulundurun. Kazan dairesine sigara veya açık ateşle girmeyin.
- **Kişisel Koruyucu Donanım (KKD):** Operatör; günlük çalışma esnasında ısıya dayanıklı iş eldiveni, koruyucu gözlük, çelik burunlu iş ayakkabısı ve pamuklu iş elbisesi giymek zorundadır. Özellikle haftalık duman borusu ve kurum temizliği işlemlerinde bu donanımlara ek olarak mutlaka toz/kurum maskesi (en az FFP2 veya FFP3 ventilli maske) kullanılmalıdır